

Gemeente
Oostzaan
Buiten gewoon

2020

Nota Dierenwelzijn Oostzaan

”De zorg voor het dier begint bij de mens”

Auteur: Bloemberg, Mark

Voorwoord

Onder het motto “de zorg voor het dier begint bij de mens”, bieden wij u hierbij de nota dierenwelzijn aan voor de gemeente Oostzaan. In dit document is voortgebouwd vanuit de oude nota dierenwelzijn. Als eerste is uitgezocht welke zaken er over dit onderwerp op diverse schaalniveaus reeds geregeld zijn. En vervolgens zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Literatuuronderzoek waarbij onder andere recent vastgestelde dierenwelzijn nota’s van andere gemeenten en overheidsinstanties zijn bestudeerd. Ook zijn de adviezen van dierenwelzijnsgroepen, zoals natuurorganisaties en dieropvangcentra, bekeken. Hierbij is ook de ”Aanbevelingen gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid” gebruikt, die gemaakt is door de Dierenbescherming.
- Er heeft vooroverleg plaatsgevonden met regionale instanties, waaronder de dierenopvangcentra en natuurorganisaties.

Met deze nota wil de gemeente Oostzaan bijdragen aan het bevorderen van een gunstig leefklimaat voor de dieren binnen haar gemeentegrenzen. Deze zorg en verantwoordelijkheid voor (het welzijn van) onze dieren delen we samen. Ieder van ons kan bij de realisatie van deze doelstelling zijn/haar steentje bijdragen. Wij nodigen de lezer van dit stuk van harte uit deze boodschap aan een ieder over te brengen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Doelstelling en uitgangspunten dierenwelzijnsbeleid	3
1.3 Afbakening	4
2. Bevorderen dierenwelzijn in de gemeente Oostzaan	4
3. Gezelschapsdieren	5
3.1 Opvang gezelschapsdieren	5
3.2 Hondenbeleid	6
3.3 Katten	8
3.4 Overige kleine huisdieren	8
4. Hobbydieren en landbouwdieren	9
4.1 Hobbydieren	9
4.2 Landbouwdieren	10
4.3 Kinderboerderijen	11
4.4 Proefdieren	12
5. Wilde dieren	12
5.1 Beheer openbaar groen en watergangen	12
5.2 Overlast wilde dieren	16
5.3 Wildopvang Krommenie	17
5.4 Muskuseenden	17
5.5 Terugdringen verstening particuliere tuinen	17
6. Visserij	18
7. Het trainen van dieren	18
8. Evenementen met dieren	19
9. Uitvoeringsplan	20
10. Wetgeving	20
10.1 Wet dieren	20
10.2 Wet Natuurbescherming	20
10.3 Provinciale regelgeving	21
10.4 Gemeentelijke taken	21

1. Inleiding

Mensen en dieren hebben altijd naast elkaar geleefd. De relaties die mensen en dieren vormden bestonden in allerlei vormen en maten. Sommige waren gezelschapsdieren, anderen werk-of productiedieren en soms niets meer dan prooi. Ook hebben wilde dieren altijd een deel uitgemaakt van onze leefomgeving. Zij maken een essentieel deel uit van ons ecosysteem. Zonder goed functionerend habitat zouden de ecosystemendiensten, waarvan de mensen afhankelijk zijn, niet langer bestaan.

Sinds 1981 erkent de Nederlandse overheid de intrinsieke waarde van het dier. Deze zijn vastgelegd in de Gezondheids- en Welzijnswet Dieren van 1992. *"Het is verboden, om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken, dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen"* stelt de wet. Dit geldt voor zowel productiedieren, hobbydieren, gezelschapsdieren en in het wild levende dieren.

Sinds 2014 geldt de Wet Dieren. Ook in artikel 1.3 van deze wet worden de intrinsieke waarden van het dier erkend. Hierin wordt intrinsieke waarde beschreven als *"erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel"* en wordt gesteld dat *"inbreuk op de welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd."*

Dieren verrijken het leven van mensen. Dierenwelzijn en mensenwelzijn zijn dan ook nauw verbonden. Het is dan ook niet vreemd dat het welzijn van dieren bij veel mensen na aan het hart ligt. Oostzaan is een gemeente omringd door Natura 2000 gebieden vol wilde dieren. Het is een gemeente met paardenliefhebbers, boeren met vee, huisdieren en nog veel meer. Oostzaan is dan ook een gemeente vol dieren. De gemeente heeft dan ook een morele verantwoordelijkheid dat de gezondheid van deze dieren gewaarborgd wordt.

1.1 Doelstelling en uitgangspunten dierenwelzijnsbeleid

De gemeente Oostzaan neemt de internationaal gedragen vijf vrijheden voor het dierenwelzijnsbeleid over. Deze zijn opgenomen in artikel 1.3 van de Wet Dieren.

1. Dieren zijn gevrijwaard van dorst, honger of onjuiste voeding;
 2. Dieren zijn gevrijwaard van fysiek en fysiologisch ongerief;
 3. Dieren zijn gevrijwaard van pijn, verwonding en ziektes;
 4. Dieren zijn gevrijwaard van angst en chronische stress;
 5. Dieren zijn gevrijwaard van beperkingen van hun natuurlijk gedrag.
- Voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Kort samengevat staat de 'intrinsieke waarde' van het dier centraal.

De gemeente Oostzaan vat de bovenstaande 5 pijlers op als een zorgplicht voor dieren waardoor zij de noodzakelijke zorg krijgen die ze nodig hebben. Naast bovenstaande vijf vrijheden, zijn er nog de volgende randvoorwaarden voor dierenwelzijnsbeleid in de gemeente Oostzaan:

1. De gemeente volgt het rijk en de provincie voor wat betreft de wet- en regelgeving;
2. De wetgever heeft de gemeente duidelijke taken opgelegd. Deze voert de gemeente naar haar beste vermogen uit;
3. Dierenwelzijn heeft twee aspecten: het aspect van het volgen van wet- en regelgeving en het morele aspect. Wat het laatste betreft bepaalt de gemeente zelf de grenzen van wat zij wel als een gemeentelijke morele taak ziet en wat niet;
4. Voor het vorm geven aan het gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid zijn vrijwilligersorganisaties van groot belang.

1.2 Pijlers van een Oostzaans dierenwelzijnsbeleid

Oostzaan wil de genoemde uitgangspunten als volgt in de praktijk brengen:

1. **Een gezond leefklimaat voor alle dieren.**
Dit geldt zowel voor gezelschapsdieren, landbouwdieren en in het wild levende dieren.
2. **Goede voorlichting**
De gemeente Oostzaan wil dat mensen zich bewust zijn van hun taak als ze aan een gezelschapsdier en/of landbouwdier beginnen. Daarnaast moeten mensen zich bewust zijn van de invloed van hun gedrag op het leefklimaat van wilde dieren.

3. **Activering vrijwilligers**
Er zijn vele vrijwilligers betrokken bij organisaties en instellingen die zich bezighouden met dierenwelzijn.
4. **Samenwerking wordt bevorderd tussen de gemeente en de organisaties**
De gemeente gaat samenwerken met de verschillende actoren die betrokken zijn bij het dierenwelzijn in de gemeente en in de regio. Dierenwelzijnsorganisaties, dierenartsen, opvangcentra, dierenambulance, natuurgroepen, zoals Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, en handhavende instanties werken voor de hele regio. De gemeente hecht grote waarde aan een goede relatie met deze instellingen, niet alleen omdat zij verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de verschillende beleidstaken, maar ook omdat zij de “ogen en oren” zijn van het gebied.
5. **Adequate signalering van dierenmishandeling**
In het geval van dierenmishandeling zal de gemeente als doorgeefluik dienen voor de inwoners, via een doorverwijzing naar het landelijk meldnummer 144.

1.3 Afbakening

Deze nota beperkt zich tot het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid, waardoor er ook onderwerpen zijn die buiten het bestek van de nota vallen. Onderwerpen die buiten deze nota vallen zijn:

- Onderwerpen geregeld op rijksniveau, vastgelegd in de Wet Dieren en het Besluit houders van dieren, die niet van toepassing zijn op de gemeente;
- Regels voor het toepassen voor dierproeven, deze zijn vastgelegd in de Wet op de dierproeven;
- Persoonlijke keuzes van mensen. De gemeente gaat bijvoorbeeld niet over de keuze van mensen om wel of geen vlees te eten.
- Dierenwelzijn gaat over alle dieren, zowel gehouden als wilde dieren. Onderwerpen als natuur, biodiversiteit en milieu zijn echter vaak al verankerd in andere beleidstukken van de gemeente.

2. Bevorderen dierenwelzijn in de gemeente Oostzaan

Het belangrijkste doel van deze nota betreft het vormen van een gezond en veilig leefklimaat voor dieren binnen de gemeente Oostzaan, of deze nu particulier als gezelschapsdier of als hobbydier worden gehouden of bedrijfsmatig in een kinderboerderij of manege of in de vrije natuur leven.

Wat willen we bereiken?

- A. De chipacties voor katten (in tegenstelling tot chippen van honden is dit niet wettelijk verplicht) in de maand juni actief ondersteunen aan de hand van communicatie naar de bewoners. Deze actie specifiek in de maand juni omdat het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren ook in juni de chipmaand houdt;
- B. Exoten zijn moeilijker te onderhouden. Het gevolg is dat deze dieren problemen hebben met hun gezondheid, in een asiel belanden, worden losgelaten in natuurgebieden of overlijden. De gemeente kan dit tegengaan door de juiste informatie te verspreiden;
- C. Rekening houden met wilde dieren bij het beheer van openbaar groen door onder andere schuilmogelijkheden te creëren in groenzones. Dit kan door snoeiafval in niet bewoond gebied achter te laten in plaats van op te ruimen, en het beperken van lichtemissie en geluid in groenzones;
- D. Rekening houden met wilde dieren bij het beheer van water en oevers door onder andere diervriendelijke oevers met uitstapmogelijkheden, natte ecologische verbindingroutes en nestelmogelijkheden voor watervogels te realiseren;
- E. Rekening houden met wilde dieren door waarschuwborden te plaatsen bij “oversteekplaatsen” van dieren;
- F. Het bevorderen van biodiversiteit door grasvelden minder intensief te maaien en via het inzaaien van bloemenlinten. Dit is al opgenomen in de Groenstructuurvisie Oostzaan 2027 en voor de gedetailleerde uitwerking hiervan zal verwezen worden naar dit document;
- G. Rekening houden met wilde dieren bij bouw-, renovatie- en onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte door onder andere het gebruik van nestelvriendelijke bouwmaterialen, de inbouw van vleermuiskasten en het aanleggen van groene daken en muren;
- H. Diervriendelijke maatregelen treffen bij meldingen van overlast door wilde dieren;
- I. Het terugdringen van de verstening van tuinen door actief te communiceren naar bewoners over de schade die verstening doet aan de natuur. Ook onze inwoners informeren en stimuleren om een actieve

bijdrage te leveren aan het behoud van de biodiversiteit. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aanleggen van natuurvriendelijke vijvers en het gebruik van inheemse zaadmengsels.

Wat gaat dat kosten?

Maatregel	Kosten
A	Uren: 4 Budgetneutraal
B	Uren: 8 Budgetneutraal
C	Geen extra uren nodig Budgetneutraal
D	Uren: PM Afhankelijke van type, budgetneutraal mogelijk
E	€ 250,- per bord. Uren: 1 per bord Thans hangen er al borden. Nieuwe borden ophangen is momenteel niet nodig.
F	Afhankelijk van hoeveelheid en type. Gemiddeld kost dit €35,- per m ² . De plannen hiervoor staan beschreven in de Groenstructuurvisie Oostzaan 2027 en het Groenbeleidsplan.
G	Afhankelijk van type en aantallen. Wanneer er werkzaamheden moeten plaatsvinden aan een gebouw zal gekeken worden wat de mogelijkheden zijn voor het toepassen van een nestvriendelijke aanpassing. Neststeen €40,- per stuk Vleermuiskast Keramiek groot €500,-
H	Geen extra uren nodig Budgetneutraal
I	Uren: 8 Budgetneutraal

3. Gezelschapsdieren

Gezelschapsdieren zijn huisdieren (gehouden dieren). Dit zijn bijvoorbeeld honden, katten, cavia's, konijnen, reptielen en vogels en ook hobbymatig gehouden landbouwhuisdieren zoals schapen, geiten, paarden en kippen. In veel gevallen krijgen deze dieren een goede en liefdevolle verzorging en worden ze als gezinslid gezien. In Nederland worden ongeveer 20 miljoen dieren uit liefhebberij gehouden.

3.1 Opvang gezelschapsdieren

Soms belanden gezelschapsdieren in het asiel of andere opvang. Dit kan komen doordat een dier kwijt is, in beslag wordt genomen of omdat hier afstand van wordt gedaan. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om dieren minimaal 2 weken onderdak te bieden en te verzorgen. Deze wettelijke taak kan de gemeente overdragen aan een instantie als een asiel. Als de eigenaar zich niet binnen 2 weken meldt, is de gemeente bevoegd het dier aan een ander te verkopen of te geven. Het gaat hierbij om alle gevonden dieren die vermoedelijk een eigenaar hebben. Als een persoon een dier vindt dan kan hij er ook zelf voor kiezen het dier te verzorgen. De eigenaar kan dan binnen een jaar het dier opeisen. Het is echter logischer en verstandiger dat gevonden dieren aan de gemeente worden overgedragen, omdat gemeenten en dieropvangcentra snel benaderd worden door eigenaars die een gezelschapsdier kwijt zijn.

Zaanse Stichting Dierenzorg

De gemeente Oostzaan is onlangs een overeenkomst aangegaan met de Zaanse Stichting Dierenzorg voor het vervoeren en opvangen van gevonden gezelschapsdieren. Deze organisatie is in 1 januari 2010 ontstaan uit een fusie van de Dierenambulance en de Stichting Dierenzorg. Binnen de Stichting zijn veel vrijwilligers actief. De Stichting neemt in de regio Oostzaan, Wormerland en Zaanstad de dierenzorg en -opvang voor haar rekening en voert de volgende taken uit:

- Het opnemen en verzorgen van zwerfhonden, zwerfkatten en andere zwerfdieren;
- Het zoeken van en/of actief meewerken aan het onderbrengen van deze dieren in een nieuw tehuis;
- Het geven van voorlichting over de opvang en bescherming van dieren;

- Het betrekken van vrijwilligers bij de verzorging van de dieren.

Dierenambulance

De Dierenambulance heeft als kernactiviteit het vervoer van zieke en gewonde dieren in de regio Oostzaan, Wormerland en Zaanstad. Als de dieren weer gezond of hersteld zijn, worden ze gebracht naar een dierenopvangcentrum in de buurt. Honden en katten worden afgegeven bij het dierenasiel. Ook verzorgt de dierenambulance het ophalen van zwerfdieren en kadavers en het vervoer van dode dieren naar crematoria en/of dierenbegraafplaatsen. Oudere of gehandicapte inwoners van de gemeente Oostzaan kunnen een beroep doen op het vervoer met hun huisdier naar de dierenarts. Dode dieren waarvan de eigenaar niet meer te achterhalen is, worden naar het destructiedepot van de gemeente Zaanstad gebracht. Dit is wettelijk een gemeentelijke taak.

Dierenasiel Amsterdam-Noord/Oostzaan

Het Dierenasiel Amsterdam-Noord/Oostzaan is één van de weinige asielen die uitsluitend katten opvangt.

Opvang konijnen- en knaagdieren en opvang vogels

Het regionale centrum voor Konijnen- en Knaagdieren is gevestigd in Heiloo en het opvangcentrum voor vogels is gevestigd Krommenie. Beide organisaties verzorgen de opvang en re-integratie van zieke, gewonde en gevonden dieren (knaagdieren, konijnachtigen en vogels) in de regio, waaronder uit Oostzaan.

3.2 Hondenbeleid

De doelstelling van het hondenbeleid is dat de openbare ruimte voor alle belangengroepen voldoende gebruiksmogelijkheden moet bieden. In het kort betekent dit dat met de volgende elementen rekening gehouden moet worden:

- Hondenbezitters willen voldoende ruimte om hun hond uit te laten;
- Honden hebben voldoende beweging nodig, anders kan dat leiden tot agressief gedrag;
- Honden mogen geen overlast veroorzaken voor de omgeving;
- Kinderen en recreanten willen poepvrij kunnen spelen en recreëren;
- Mensen kunnen angstig worden als honden op hen afkomen.

Het hondenbeleid van de gemeente Oostzaan is vanaf 2015 opgenomen in de Nota Dierenwelzijn.

Identificatieplicht

Elke hond moet in de openbare ruimte een halsband (en chip) dragen voorzien van naam en adres van de rechtmatige eigenaar, houder of verzorger. Aan hondenbezitters kan gevraagd worden zich te identificeren. Sinds 1 april 2013 is het chippen van honden in Nederland verplicht met als doel eigenaren te kunnen opsporen, meer honden te herenigen met hun eigenaar en malafide hondenhandel te voorkomen.

Aanlijnplicht

Het is verplicht een hond aan te lijnen binnen de bebouwde kom. Alleen binnen speciale uitrenzones of loslaatgebieden mag de hond loslopen. Op kinderspeelplaatsen, speelweiden en in zandbakken mogen geen honden komen, ook niet aangelijnd. Dit geldt ook voor andere door het college aangewezen plaatsen. Ook buiten de bebouwde kom (in het buitengebied) geldt dat honden niet mogen loslopen.

Opruimplicht en voorzieningen.

Om ergernis, stankoverlast en milieu hygiënische overlast te voorkomen geldt binnen de gemeente Oostzaan de opruimplicht. Deze regel geldt binnen de bebouwde kom (overeenkomstig met de wegenverkeerswet). De keuze voor deze regel komt voort uit milieu hygiënische noodzaak. Om de straten, trottoirs, fietspaden, bermen en plantsoenen zo schoon mogelijk te houden is deze regel noodzaak. Het vergt discipline van de hondenbezitter/uitlater, maar door consequent de hondenpoep op te ruimen is er geen overlast meer.

Gevaarlijke, hinderlijke honden

Een hond hoort in de openbare ruimte sociaal aanvaardbaar gedrag te vertonen. Helaas heeft elke gemeente ook weleens te maken met bijtincidenten veroorzaakt door honden. De oorzaak van bijtincidenten is meestal een slechte opvoeding. Daarbij speelt de genetische aanleg van de hond ook een rol, in combinatie met inprenting en socialisatie. Dit is onder andere aangetoond via de Canine Behavioral Assessment & Research Questionnaire (C-BARQ). Wanneer er sprake is van een (vermoedelijk) agressief dier, kan een onafhankelijke gedragstest worden

gebruikt om vast te stellen of een hond op straat gevaar oplevert. Ook kan een eigenaar verplicht worden een gedragscursus te volgen met de hond.

Van gevaarlijke dieren kan aangifte gedaan worden bij de politie, die gekwalificeerd zijn om dit ook te constateren. Dit gebeurt vaak door een politiehondengeleider, die een melding geeft naar de gemeente (advies). De burgemeester kan dan de situatie beoordelen en een sanctie opleggen. Als de burgemeester besluit dat een hond gevaarlijk of hinderlijk is, dan kan van de eigenaar worden verlangd dat deze de hond een niet-verwijderbaar identificatiekenmerk geeft en alleen kort aangelijnd of gemuilkorfd uitlaat, of in extreme gevallen kan besloten worden de hond in beslag te nemen (Algemene Plaatselijke Verordening Oostzaan).

Verbods- en uitlaatgebieden

Het blijkt dat hondenpoepoverlast vooral voorkomt binnen de bebouwde kom. Vandaar de keuze dat het hondenpoepbeleid, naast de regels zoals verwoord in de APV, van kracht is binnen de bebouwde komgrenzen. Voor buiten de bebouwde kom blijven de regels gelden zoals verwoord in de APV.

Oostzaan kent drie soorten gebieden in de gebouwde omgeving, namelijk:

- a. plaatsen waar honden verboden zijn;
- b. plaatsen waar honden uitgelaten mogen worden en soms ook mogen loslopen;
- c. overige gebieden.

Verboden gebieden.

Onder verboden gebieden vallen de meeste speelweides en pleinen, sportvelden, schoolpleinen en hun omgeving, pleinen en velden bij buurthuizen, openbare zandbakken en de begraafplaats. De hond mag hier niet komen, ook al is hij aangelijnd.

Uitlaatplaatsen

Uitlaatplaatsen zijn locaties waar de hond aangelijnd mag worden uitgelaten, maar waar wel een opruimplicht geldt. Uitlaatplaatsen bevinden zich in het openbaar groen, bestaande uit gazon en deze locaties worden aangegeven met een bord. Groenperken direct tegen woningen en speelvoorzieningen aan zijn hiervoor niet geschikt.

Locaties die in Oostzaan als uitlaatplaats zijn aangewezen zijn:

- Twiske;
- Achter Dr de Boerstraat;
- Achter Rietschoot;
- Langs waterkant Rietschoot, Lisweg;
- Achter Brasem en Karper;
- Achter Kievit en Grutto;
- Achter en langs De Dors;
- Langs waterkant Posthoornstraat;
- Langs waterkant Dahliasingel;
- Achter huizen Slaperstraat, tussen Korenmolenstraat en De Dors;
- Langs waterkant Burgemeester Teerstraat;
- Langs waterkant Dr. Keijzerstraat;
- Langs waterkant Bartel Jacobzstraat;
- Langs waterkant De Wering, De Hoper, De Waterput en Hooispaad.

Organisatie en financiën

Gemeenten mogen, op basis van artikel 226 van de Gemeentewet en de uitspraak van de Hoge Raad, hondenbelasting heffen.

Oostzaan heeft de keuze gemaakt om, uit de opbrengsten van de hondenbelasting, de kosten voor aanleg en onderhoud van voorzieningen voor honden te betalen. De inkomsten ofwel de opbrengsten uit de hondenbelasting zijn afhankelijk van het aantal honden per jaar binnen de gemeente en van de hoogte van de hondenbelasting.

Dit beleidsplan bevat verschillende maatregelen, om de overlast door hondenpoep te verminderen, die financiële gevolgen hebben zoals:

- het aanbrengen van voorzieningen als hondenpoepbakken, borden, etc.;
- het onderhouden van voorzieningen;

- het opzetten van een goed communicatienetwerk (folders, website etc.);
- het inzetten van handhaving.

Uitvoering

Voor een overzicht van de uitlaat- en uitren gebieden, hondenpoepbakken en bebording van deze gebieden wordt verwezen naar het ‘beleidsplan honden Oostzaan’, dat de raad op 23 maart 2015 heeft vastgesteld. Dit beleidsplan is in de bijlage opgenomen.

3.3 Katten

Voor katten is geen specifiek beleid opgesteld, maar zij zijn wel een groot deel van het totale aantal dieren wat bij opvangcentra wordt opgevangen. Het is daarom van belang dat de gemeente duidelijk maakt hoe met katten wordt omgegaan.

Chippen

Al schrijvende dit stuk is het nog niet verplicht voor de eigenaren van katten hun katten te chippen. Om deze reden had in 2018 maar 15% van de katten die in het asiel belanden een chip. Hier kan binnenkort echter verandering in komen. Er wordt politiek steeds meer gesproken om gemeenten het recht te geven het chippen van katten te verplichten. Een Kamermeerderheid is hier al voor.

Het chippen van katten maakt het veel makkelijker om de eigenaar van een kat op te sporen, zodat een kat zo veel sneller weer naar huis kan. Dit is beter voor de gezondheid van het dier. Daarnaast scheelt het ook veel geld voor het opvangcentrum, de gemeente en ook de eigenaar, omdat de eigenaar de kosten van opvang moet betalen als hij het dier ophaalt. Om deze redenen zet de gemeente Oostzaan zich ook in voor het chippen van katten. Vele dierenartspraktijken, dierenpeciaalzaken, dierenpensions en dierenasielen ondersteunen elk jaar weer de Chipmaand. Elk jaar organiseert het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (LICG) in juni de Chipmaand.

Maatregel A

De gemeente vindt het belangrijk dat een kat zo snel mogelijk weer terug is bij de eigenaar. Om deze reden zal de gemeente chipacties stimuleren door informatie over deze acties te verspreiden. Dit kan via de website van de gemeente, sociale media, de krant en meer. Dit dient in mei te gebeuren om bewoners te informeren net voordat de chipactie in juni plaats zal vinden.

Verwildering

Een zwervende kat kan ook een verwilderde kat zijn. Exact hoeveel verwilderde katten er zijn en hoeveel schade zij veroorzaken is onbekend. De provincie kan bepalen of er beheer plaats moet vinden om het aantal verwilderde katten te beperken.

Artikel 19 van het Burgerlijk Wetboek stelt dat de eigenaar van tamme dieren het eigendom op deze dieren verliest als deze dieren verwilderd zijn en uit zijn macht zijn gekomen. Zij vallen dan echter niet onder de Wet natuurbescherming. Dat wil zeggen dat de verbodsbepalingen op onder andere doden en vangen, zoals die gelden voor vogels en specifieke inheemse diersoorten, niet gelden voor verwilderde tamme (huis-)dieren. Deze dieren vallen wel onder de bepalingen van de Wet dieren. Ook kan er op grond van de Wet natuurbescherming een opdracht worden gegeven om exoten/verwilderde dieren te doden als het bevoegd gezag daar aanleiding toe ziet. Zonder een dergelijke opdracht zullen gevonden verwilderde katten echter niet gedood mogen worden omdat zij onder de Wet dieren vallen. Zij worden meestal gecastreerd en weer losgelaten in het wild.

Castratie/sterilisatie

In Nederland is het nog niet verplicht om katten te castreren of te steriliseren. Dit omdat de controle te ingewikkeld zou zijn. Katten kunnen echter 2 tot 6 kittens krijgen per worp en kunnen al nakomelingen krijgen vanaf 6-8 maanden oud. Dit betekent dat 4 nieuwgeboren kittens na 1,5 jaar gemiddeld 48 nakomelingen zullen hebben. Het castreren of steriliseren van katten is dan ook essentieel om het aantal zwervkatten en verwilderde katten tegen te gaan. De gemeente kan hier een bijdrage leveren door informatie te leveren aan de bewoners over het belang van steriliseren/castreren.

3.4 Overige kleine huisdieren

In Nederland worden naast honden en katten ongeveer 600.000 kleine knaagdieren en evenzoveel konijnen als huisdier gehouden. Ook telt Nederland helaas steeds meer exotische huisdieren. De handel in deze dieren is omvangrijk. Bij tropische vissen ligt het importaantal rond de 40 miljoen per jaar. Het aantal reptielen en amfibieën ligt rond de 130.000 per jaar, waarvan circa 100.000 schildpadden. Het aanschaffen van dergelijke dieren is vaak makkelijk, maar de verzorging ingewikkeld. Het gevolg is dat veel van deze dieren problemen hebben met hun gezondheid, in een asiel belanden of overlijden.

Maatregel B

Om deze gevolgen te voorkomen kan de gemeente de volgende acties ondernemen:

- Op de gemeentelijke website naar andere sites verwijzen waar inwoners informatie kunnen vinden over de verzorging, die het aan te kopen dier nodig heeft;
- Reële voorlichting geven aan jonge kinderen die een dier willen. Dit zou op basisscholen net zo normaal gevonden moeten worden als verkeerslessen;
- Dierenwinkels in de gemeente Oostzaan moeten per diersoort gerichte informatie ten aanzien van de verzorging en het natuurlijke gedrag van de diersoort mee geven aan de toekomstige eigenaar.
- Eerdergenoemde punten vaststellen in de APV indien nodig.

Deze acties helpen impulsaankopen te voorkomen, zowel voor overige kleine huisdieren als alle andere huisdieren.

Voor kleine huisdieren en exoten bestaat gespecialiseerde opvang. Naast honden en katten vangt Zaanse Stichting Dierenzorg andere gehouden dieren (zwerfdieren met een kennelijke eigenaar) op zoals knaagdieren, konijnen, reptielen en tamme vogels. Deze worden opgehaald door de dierenambulance van Zaanse Stichting Dierenzorg. Als de dieren niet zijn opgehaald door de eigenaar brengt de dierenambulance deze dieren naar andere (gespecialiseerde) opvangcentra in de regio.

Bezit en handel van inheemse roofvogels en uilen zijn verboden, behalve als het om gekweekte exemplaren gaat. Handopfok leidt vaak tot gedragsproblemen, zoals constant krijsen, het aanvallen van mensen en het niet kunnen socialiseren met soortgenoten. Roofvogels (ook uilen) mogen vanuit gevangenschap nooit vrijgelaten worden in de natuur. De huisvesting moet passend zijn volgens de gezondheids- en welzijnswet dieren, die per 1 januari 2013 gedeeltelijk vervangen is door de Wet Dieren. Vogels moeten hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen, dus ook vliegen. Jagen mag alleen met havik en slechtvalk en alleen door valkeniers met een geldige valkeniersakte. Het trainen met vogels mag alleen op daartoe door de gemeente aangewezen plaatsen binnen de bebouwde kom. De gemeente Oostzaan heeft geen plaatsen aangewezen.

4. Hobbydieren en landbouwdieren

Hobbydieren zijn landbouwdieren die als hobby in kleine aantallen worden gehouden, zonder winstoogmerk. Schapen, geiten, paarden, runderen, varkens en kippen die in beperkte aantallen worden gehouden, behoren allemaal tot hobbydieren. Wanneer deze dieren gehouden worden met een winstoogmerk dan praat men van landbouwhuisdieren. Oostzaan bevat nog veel van deze dieren, binnen de gemeente zijn veel boerenbedrijven, paardenstallen en hobbyboeren (vooral in en om het Oostzanerveld).

Het houden van deze dieren als hobbydieren is over het algemeen aan meer regels gebonden, dan het houden van een hond of een kat. Zowel hobbydieren als landbouwhuisdieren vallen namelijk onder de regels waar commercieel gehouden landbouwhuisdieren onder vallen.

4.1 Hobbydieren

Voorbeelden van hobbydieren zijn schapen, geiten, runderen, varkens en kippen. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van hun dieren. Voor deze dieren gelden onder meer de volgende regels:

- Eigenaren moeten een dierenarts inschakelen als een dier ziek is. Is er besmettingsgevaar? Dan moeten zij de dierziekte melden bij de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit);

- De huisvesting van hobbydieren moet aan bepaalde eisen voldoen, zoals eisen aan de afmeting. Dit staat in het Besluit houders van dieren.
- Eigenaren van hobbydieren moeten hun dieren laten identificeren en registreren. Zo zijn de dieren en hun plaats van herkomst snel te traceren. Bijvoorbeeld bij de uitbraak van een besmettelijke dierziekten.

Voor het vervoer van hobbydieren gelden regels, bijvoorbeeld voor reis- en rusttijden. Deze regels staan Europees breed vastgesteld in de Verordening. (EG) Nr. 1/2005.

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht op het welzijn bij bedrijfsmatige houders van dieren. Indien bij de gemeente iemand verdenkt de wet te breken als het gaat om hobbydieren zal in eerste instantie de dierenpolitie gebeld worden. Indien nodig wordt vervolgens contact opgenomen met de NVWA die de eigenaar kan bezoeken met inspecteurs van de NVWA.

Meer informatie over de wetgeving rondom het houden van hobbydieren kan men vinden in het document “Wet- en regelgeving omtrent hobbydieren” van de Raad voor Dierenaangelegenheden.

Schuilstallen

Veel gemeenten hebben een dilemma ten aanzien van het toestaan van schuilstallen. Gemeenten willen aan de ene kant verrommeling van het buitengebied voorkomen, maar zien aan de andere kant ook dat de bouw van schuilstallen belangrijk is voor het welzijn van hobbydieren. Dit geldt zeker voor de gemeente Oostzaan. Veel van de hobbydieren en landbouwdieren worden gehouden in het Oostzanerveld. Door het open karakter van het gebied zijn er geen schuilplaatsen voor dieren. Omdat de dieren voornamelijk op eilanden staan kunnen ze ook niet makkelijk teruggeroepen worden om in de grote stal te schuilen. Dieren in het gebied staan dus overgeleverd aan de elementen. Indien er sprake is van extreme hitte, kou en dergelijke is het de vraag of wel voldaan kan worden aan de wettelijke verantwoordelijkheid rondom dierenwelzijn. Vanuit de wetgeving is het echter moeilijk om een schuilstal te plaatsen in het Oostzanerveld. Het is een Natura 2000 gebied, wat elke bouwactiviteit bijna onmogelijk maakt. Het is daarom belangrijk aandacht te besteden aan dit onderwerp bij het vormen van de nieuwe structuurvisie. Ook zijn grote delen van het landelijke gebied in Oostzaan aangewezen als weidevogelleefgebied of bufferzone. Volgens de wetgeving dienen dergelijke gebieden open te blijven en is bebouwing niet toegestaan. Dit omdat dergelijke bouw een negatief effect heeft op de natuur, vooral op weidevogels. Buiten deze beschermde gebieden is het aanleggen van schuilstallen wellicht wel mogelijk. Om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen kunnen er eisen worden gesteld aan omvang en het materiaal waarvan de schuilstallen worden gemaakt. Ook kunnen eisen worden gesteld ten aanzien van beplanting rond de stallen. De gemeente kan in een beleidsnotitie bijvoorbeeld regels opstellen die ervoor zorgen dat schuilstallen zijn toegestaan voor het houden van hobbydieren, mits zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. De Dierenbescherming heeft samen met het kennisnetwerk voor hobbydierhouders, Levende Have, en de Nederlandse Belangenvereniging van Hobbydierhouders (NBvH) de folder ‘Schuilstallen in het buitengebied’ opgesteld. Deze folder kan gemeenten helpen bij het vaststellen van beleid ten aanzien van schuilstallen.

4.2 Landbouwdieren

De maatschappelijk aandacht voor dierenwelzijn is bij landbouwdieren altijd groot. Er is vaak spanning tussen dierenwelzijn aan de ene kant en economie aan de andere. In de praktijk is het vaak zo dat hoe meer dieren gehouden worden per oppervlak hoe lager het dierenwelzijn. Dit is ook de gedachte onder de brede bevolking, waardoor er steeds meer weerstand is tegen intensieve veehouderij. Het gaat hier om twee perspectieven:

- Dat wat aan het dier is te meten of is waar te nemen op grond van dierwetenschappelijke kennis (afwijkend gedrag, stresshormonen, verwondingen en ziektes). Dit wordt het ongerief genoemd.
- Andere maatschappelijke perspectieven op wat het dier toekomt of schaadt, ingegeven vanuit bijvoorbeeld de ethiek, esthetiek of opvattingen over natuurlijkheid. Voorbeelden zijn de megabedrijven of het doden van de mannelijke eendagskuikens. Hier oordeelt de mens onder de kop ‘dierenwelzijn’, maar hoeft er geen sprake te zijn van ongerief voor het dier.

Zowel voor ongerief voor de dieren als voor de andere maatschappelijke perspectieven wil de gemeente Oostzaan de negatieve effecten minimaliseren waar mogelijk.

(Schuil)stallen

De gemeente mag wettelijk op basis van dierenwelzijn bepaalde (bouw)activiteiten niet verbieden of voorschrijven. Ook vanuit de milieuwetgeving kunnen geen eisen worden gesteld aan dierenwelzijn. Wel kan op basis van een ruimtelijk motief intensieve veehouderij worden beperkt en kan de gemeente normen stellen voor

de omvang van dierenverblijven. De gemeente kan de agrarische bedrijven tevens stimuleren om diervriendelijke en duurzame stallen te bouwen. Hierbij is het naast de fysieke welzijn van de dieren ook belangrijk dat de dieren hun natuurlijke gedrag kunnen uitoefenen.

Verwaarlozing landbouwdieren

Helaas komt het wel eens voor dat landbouwdieren verwaarloosd worden. In bijna alle gevallen gaat het dan niet om kwade opzet, maar is er sprake van psychische, sociale of financiële nood. Hierdoor is de ondernemer niet langer in staat zelf deze problemen op te lossen. Een strafrechtelijke aanpak helpt dan vaak niet, omdat de nood bij de ondernemer blijft.

Bij een vermoeden van verwaarlozing kan een derde een melding doen bij het landelijke vertrouwensloket. Wanneer deze melding reëel lijkt, bezoekt een vertrouwensteam bestaande uit een afgevaardigde vanuit LTO-Nederland en een dierenarts van de GD de betreffende ondernemer. Ter plekke wordt de situatie dan bekeken en gehandeld naar de individuele omstandigheden van het geval. Deze methode blijkt het meest effectief. Het nummer voor het Vertrouwensloket Welzijn Landbouwhuisdieren wordt in de gemeentegids vermeld;

Vertrouwensloket Welzijn Landbouwhuisdieren;
telefoonnummer: 06 22 43 57 57

Paarden in bedrijven

In Nederland worden ongeveer 400.000 paarden gehouden. Deze worden over het algemeen gehouden als hobbydier, maar staan op stallen die bedrijfsmatig functioneren. Het algemene beeld is dat van de dieren die als hobby worden gehouden, onvoldoende beweging krijgen. Paarden en pony's zijn groepsdieren die van nature het grootste deel van de dag 'wandelen' op zoek zijn naar voedsel. Volgens de Dierenbescherming is het niet in de buurt hebben van een soortgenoot voor een paard een kwelling. In 2008 kreeg de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming 2.210 meldingen van verwaarlozing binnen, waarvan ongeveer de helft terecht bleek. De gedachte is dat paardenleed in veel gevallen niet ontstaat door bewuste verwaarlozing, maar veelal door gebrek aan kennis bij de eigenaar over de verzorging.

Oostzaan kent diverse bedrijven met paarden. Het aantal paardenbezitters binnen de gemeente neemt toe waardoor een toenemend aantal paarden op de openbare weg en op de weilanden te vinden is. De gemeente wil het de toenemende trend paardenhouders niet tegengaan maar wil niet dat dit ten koste gaat van het welzijn van de dieren. De Dierenbescherming heeft in 2011 Het Paardenbesluit opgesteld als voorbeeld voor een wetsvoorstel. In het Paardenbesluit heeft de Dierenbescherming richtlijnen opgenomen ten aanzien van dierenwelzijn bij paarden. Op verzoek van de staatssecretaris heeft de Sectorraad Paarden vervolgens de Gids voor Goede praktijken opgesteld met richtlijnen om het paardenwelzijn te verbeteren. Het Paardenbesluit en de Gids voor Goede Praktijken zijn samen leidraad voor het dierenwelzijn van paarden binnen Oostzaan.

Het toenemende aantal paarden in de gemeente is op sommige plaatsen terug te zien door paardenpoep op de openbare weg. Vanwege de veiligheid van fietsers en het gelijkheidsbeginsel (hondenbezitters en paardenbezitters moeten gelijk behandeld worden), kan de gemeente in de APV beleid ontwikkelen om paardenpoep overlast terug te dringen. Een mogelijkheid is de verplichting om paarden een poepzak te laten dragen wanneer zij op de openbare weg rijden. De gemeente kan gebieden aanwijzen waar het dragen van deze poepzak verplicht is.

4.3 Kinderboerderijen

In de gemeente Oostzaan is geen kinderboerderij gevestigd. Bij de eventuele toekomstige vestiging van een kinderboerderij is het van belang dat voldaan wordt aan de gemeentelijke normen op het gebied van dierenwelzijn. Kinderboerderijen hebben naast een recreatieve en educatieve functie ook een voorbeeldfunctie. Zij zijn vaak de eerste locatie waar jonge kinderen zien hoe men om dient te gaan met (landbouw)dieren. Op kinderboerderijen en stadsboerderijen kunnen zich gemakkelijk dierenwelzijnsproblemen voordoen, die voornamelijk ontstaan doordat de belangen van het dier ondergeschikt worden gemaakt aan die van de mens. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om tekortkomingen wat betreft de huisvesting en verzorging van het dier, het toezicht en de hygiëne en het fokbeleid. In een samenleving waarbij mensen steeds minder in aanraking komen met dieren, is het belangrijk het juiste voorbeeld te geven aan zowel kinderen als volwassenen als het gaat om het omgaan en denken aan dieren. Hierbij is het van belang dat de gezondheid, het welzijn en de integriteit van het dier niet worden aangetast.

Niet iedere diersoort is geschikt om op een kinderboerderij te worden gehouden. Exoten en wilde (niet gedomesticeerde) dieren zijn niet geschikt. Alleen de bekende, veel voorkomende gezelschaps- en hobbydieren, zoals katten, cavia's, konijnen, paarden, pony's, varkens, kippen, eenden en ganzen horen thuis op kinderboerderijen. De gehouden dieren moeten een geschikt karakter hebben en gewend zijn aan het contact met mensen, anders levert dit te veel angst en stress op voor de dieren. De verzorging van de dieren moet in handen zijn van een gediplomeerd en vakbekwaam medewerker, waarbij afspraken over de verzorging en omgang schriftelijk in een protocol zijn vastgelegd. De medewerker moet ook toezicht houden op het contact tussen mensen en dieren. Door voldoende en goede voorlichting, begeleiding en toezicht, kan de omgang met de dieren op een diervriendelijke manier verlopen. Kinderboerderijen die het keurmerk dragen van de Vereniging Samenwerkende Kinderboerderijen Nederland (SKBN) voldoen aan alle voorgeschreven wettelijke eisen.

4.4 Proefdieren

Dierproeven zijn in principe verboden, tenzij de instelling over een vergunning beschikt. De gemeente Oostzaan ontmoedigt de vestiging van bedrijven die werken met proefdieren.

5. Wilde dieren

In het wild levende dieren geven kleur aan de gemeente, zoals vogels, knaagdieren, kikkers, vissen, egels en vleermuizen. Veel dieren komen in het nauw door nieuwe bedrijventerreinen, nieuwbouwwijken en de aanleg van wegen. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen en milieuvervuiling is eveneens een aanslag op de dierenpopulatie. De gemeente kan de aanwezigheid van in het wild levende dieren bevorderen door (in)directe maatregelen op hun leefomgeving, zoals de aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving om zo de biodiversiteit te vergroten.

5.1 Beheer openbaar groen en watergangen

Het bevorderen van biodiversiteit door het openbaar groen staat ook geschreven in de Groenstructuurvisie Oostzaan 2027 en het Groenbeleidsplan. Zo staat er over natuurvriendelijke oevers in hoofdstuk 3.2 van de Groenstructuurvisie: *“De inrichting van de groene oevers kan, indien ruimte beschikbaar is, een ecologische uitstraling hebben. Deze inrichting heeft betrekking op de directe overgang van water naar land, denk aan het eventueel verwijderen van beschoeiende oevers op delen waar men niet kan of mag aanmeren. Het creëren van geleidelijke overgangen heeft een positief effect op flora en fauna. Dit geeft tevens invulling aan de ambities uit de Structuurvisie Oostzaan 2025. Daarnaast kan ook de oever van de watergang een meer extensievere en ruigere uitstraling van kruidenvegetatie krijgen. Dit sluit aan bij het beeld van de groene rand.”*

Ook worden minder intensief maaien en het bevorderen van biodiversiteit benoemd. De plannen beschreven in deze beleidsdocumenten hebben dus overlap met dierenwelzijn.

Maatregel C, D, E en F

De gemeente Oostzaan is de beheerder van openbaar groen. De gemeente kan allerlei maatregelen nemen om de leefomgeving voor dieren te verbeteren. Gedacht kan worden aan afstemming van de plantenkeus om bepaalde diersoorten aan te trekken, of juist minder intensief onderhoud, zodat dieren minder worden verstoord. Ook kunnen natuurvriendelijke oevers geplaatst worden waar watervogels makkelijk het water in en uit kunnen op locaties waar dit veilig is voor deze dieren. Belangrijk is ook om rekening te houden met het natuurlijke leefpatroon van de dieren. Een voorbeeld hiervan is de bescherming van egels in verband met hun schuilmogelijkheid en winterslaap, en de bescherming van vogels in het broedseizoen. Een depot maken waar gevallen bladeren, takken en dergelijk natuurlijk materiaal gedurende de winter kan blijven liggen kan schuilplaatsen bieden aan veel dieren. Sommige dieren zijn zelfs afhankelijk van het bladafval en de gewoonte van mensen om meteen al het groene afval direct weg te gooien, kan deze dieren veel schaden. Door op afgelegen, rustige plekken bladafval-depots aan te leggen worden deze wilde dieren geholpen. De gemeente zal zelf nooit werken met chemische bestrijdingsmiddelen. De gemeente ontmoedigt het gebruik van deze middelen daarnaast actief, bijvoorbeeld door digitaal voorlichting te geven over insecten- en spinnenbestrijding. Dit omdat spinnenbestrijding met gif al verboden is, maar het bestrijden van insecten met gif ook vogels en andere dieren dood omdat zij deze insecten eten. Ook dienen lichtemissie en geluid geminimaliseerd te worden in groene zones.

Natuurvriendelijke oevers zijn één van de beste manieren om wilde dieren te helpen.

Egels overwinteren en nestelen in een hoop gevallen bladeren.

Op heden worden nog veel grasvelden in de gemeente intensief gemaaid. Intensief gemaaid grasvelden met monotoon gewas is slecht voor de biodiversiteit. Er is geen schuilmogelijkheid voor dieren, geen nectar voor vlinders of bijen en geen andere plantensoorten om te eten. Om deze redenen kunnen zeer weinig dieren gebruik maken van dergelijke oppervlakten. Om grasvelden geschikter te maken voor dieren, en de biodiversiteit binnen de gemeente te verhogen, zou de gemeente het gras langer moeten laten staan. Ook kunnen inheemse bloemenmengsels ingezaaid worden. Dergelijke initiatieven zijn niet duur, leveren veel op voor de natuur en worden door veel gemeenten al toegepast.

Een minder intensief gemaaid veld ter bevordering van de biodiversiteit.

Bevorderen vogels in de wijken

Om de wijken in de gemeente leefbaarder te maken voor vogels kunnen tal van maatregelen worden bedacht. Zo kan samen met vogelwerkgroepen gewerkt worden, maar ook projectontwikkelaars kunnen hun steentje (of dakpan) bijdragen. Een goede impuls is zorgen voor nestgelegenheden voor vogels. Dit kan door middel van nestdakpannen maar ook door NME-programma's zoals 'nestkasten timmeren'. Oostzaan kan het goede voorbeeld geven door het plaatsen van nestkasten op alle gemeentelijke gebouwen.

De gemeente Oostzaan wil verder met elk aanvraagformulier voor een omgevingsvergunning een folder mee sturen over zwaluwdakpannen en huismussen om het aantal nestplaatsen binnen de gemeente Oostzaan te bevorderen. De folder is tot stand gekomen in samenwerking met Gierzwaluwenwerkgroep afdeling Zaanstreek en de Werkgroep Stadsvogels van de Vogelbeschermingwacht 'Zaanstreek'.

Groene gebouwen

Het milieu heeft onze aandacht hard nodig. Eén van de bijdragen die wij kunnen leveren aan een betere leefomgeving, voor niet alleen onszelf maar ook de natuur, is het stimuleren van groene gebouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan begroeide daken en muren. Daken en hogere muren zijn locaties waar mensen niet snel komen. Dit betekent voor dieren dat de verstoring door mensen hier laag is. Een muur begroeid met klimop of een dak met beplanting kan dus een uitstekende nestplaats of toevluchtsoord zijn.

De bouwdruk neemt toe, gebouwen worden ook steeds hoger. Dit betekent dat er steeds meer oppervlakte aan muren en daken beschikbaar is om te gebruiken. Wanneer deze kaal blijven zorgen zij voor een sterkere opwarming in de zon en laten juist sneller warmte los in de winter. De bebouwde gebieden warmen meer op en gebruiken meer stroom om warm te blijven tijdens koude dagen. Begroeide daken en muren kunnen echter een grote bijdrage leveren aan de duurzaamheid van de gebouwen via isolatie. Ook filteren groene oppervlakten de lucht, verminderen de kans op wateroverlast, helpen tegen klimaatverandering, CO² en stikstofuitstoot en zijn visueel aantrekkelijker.

Maatregel G

De gemeente wil een regel opstellen om natuurvriendelijke maatregelen toe te passen bij het bouwen en opknappen van gemeentegebouwen. Er zijn veel mogelijkheden zoals het plaatsen van dakpannen met ingebouwde vogelhuisjes, inbouwstenen met vleermuisnest voor in muren en nog veel meer. Bij het renoveren

van gemeentegebouwen, of bij nieuwbouw, moet gekeken worden of dergelijke maatregelen mogelijk zijn. De maatregelen vallen meestal helemaal niet op, maar kunnen veel voor de natuur betekenen.

Dakpannen met ingebouwde vogelkastjes. Let op! Kan alleen toegepast worden bij daken aan de noordzijde met een hoek van minimaal 45° in verband met hitte.

Doorsnede van een in de muur gemetselde vleermuiskast.

De gemeente Oostzaan kan op basis van een ruimtelijk motief groene elementen in nieuwe bouwprojecten stimuleren en kan normen stellen voor de omvang van vorm van dergelijke elementen. Ook kan de gemeente groene daken en wanden plaatsen op gebouwen waarvan de gemeente de eigenaar is. Dit past ook goed bij het standpunt van de overheid die duurzaam bouwen stimuleert en het goede voorbeeld geeft door haar huisvesting alleen nog maar in duurzame gebouwen te realiseren.

Een voorbeeld van verticale beplanting.

5.2 Overlast wilde dieren

De provincie is het bevoegd gezag voor de bestrijding van overlast door wilde dieren. Dit is onder meer juridisch geregeld in de Wet Natuurbescherming. De gemeente speelt hierbij geen rol.

Wel kan de gemeente bij constatering van overlast een signaalfunctie vervullen richting rijk en provincie (bijvoorbeeld als het gaat om overlast van ganzen en vossen). De gemeente is immers medeverantwoordelijk voor dieren die in de openbare ruimte leven en wordt vaak door bewoners als eerste geattendeerd of geconfronteerd met klachten over overlast door dieren. De bevolking verwacht dat de gemeente iets tegen de (vermeende) overlast doet.

Het bestrijden van overlast door wilde inheemse vogels, zoals kauwen, kraaien en meeuwen, is verboden volgens de Wet Natuurbescherming en is dan ook geen taak van de gemeente. Het jagen, verjagen en verstoren van inheemse wilde vogels is niet toegestaan. Ook het bestrijden van overlast door andere wilde dieren, zoals konijnen (die holen graven), is niet de taak van de gemeente. Wilde dieren in de stad zijn niet van de gemeente, maar zijn een natuurlijk verschijnsel. De gemeente kan wel bijdragen aan het onderhouden van de openbare ruimte en hanteert ‘Schoon, Heel en Veilig’ als uitgangspunt. Dat betekent dat als er gevaarlijke situaties ontstaan of onacceptabele vervuiling optreedt, de gemeente het onderhoud in de omgeving kan verhogen.

De overlast van eenden, ganzen en dergelijke ontstaat vaak omdat buurtbewoners de dieren voeren. Dieren die gevoerd worden bedelen meer, gaan zelf niet meer op zoek naar voedsel en hangen rond bij huizen en tuinen. Ook steken ze wegen over en worden ze storend. Dit kan leiden tot gevaarlijke situaties op de weg, geluidsoverlast, agressief gedrag naar mensen en tussen de dieren onderling, ziektes bij de dieren en vervuiling van bodem en water. De gemeente kan hier weinig aan doen en raadt mede-buurtbewoners aan met de buurtbewoners die voeren te praten en uit te leggen dat dit de overlast veroorzaakt. Als praten niet tot een oplossing leidt, dan kan een bemiddelaar worden ingeschakeld, zoals een wijkmanager, wijkagent of buurtbemiddeling.

Maatregel H

Als algemeen uitgangspunt geldt dat het bestrijden van de dieren de laatste optie dient te zijn. Eerst moeten alternatieve oplossingen worden onderzocht, alvorens over te gaan tot het vangen en/of doden van dieren. Indien er, na zorgvuldige en deskundige afweging, sprake is van ernstige, reële en aanzienlijke schade en/of gevaar voor mensen en andere dieren én er zijn geen alternatieven, dan mogen als “schadelijk” aangemerkte dieren effectief en zo humaan mogelijk worden bestreden en/of gedood. Bestrijding moet gericht zijn op preventie. De gemeente dient op de hoogte gebracht te worden wanneer de provincie Noord-Holland vergunningen verleent voor de jacht op schadebestrijding in het buitengebied.

Het bestrijden van overlast van ratten, muizen en wespen of andere vormen van ongedierte in of nabij de woning is geen gemeentelijke taak. Hiervoor dienen inwoners een particulier bedrijf in te schakelen of bestrijdingsmiddelen te kopen. In de openbare ruimte onderneemt de gemeente indien sprake is van overlast zo nodig wel actie.

Wespen zijn nuttige dieren: ze eten (schadelijke) insecten. Een wespennest in of vlakbij huis kan veel overlast veroorzaken. De gemeente moet haar inwoners goed voorlichten wat te doen als zij een wespennest in hun directe omgeving aantreffen.

5.3 Wildopvang Krommenie

Voormalig “VOCZ Opvangcentrum voor dieren uit de vrije natuur” maakt sinds 1 januari 2018 onderdeel uit van de landelijke dierenbescherming. Het voormalige vogelopvangcentrum in Krommenie is met succes omgevormd tot een regionaal opvangcentrum voor dieren uit de vrije natuur. De nieuwe naam luidt: Wildopvang Krommenie. Wildopvang vangt wilde vogels, egels, hazen en wilde konijnen op die verweesd, ziek of gewond zijn. Na binnenkomst wordt een behandelplan gemaakt om de dieren te behandelen en te laten revalideren. Wanneer ze voldoende hersteld zijn worden ze weer uitgezet in de vrije natuur. Dieren die het niet redden worden geëuthanaseerd. Wildopvang vangt jaarlijks ca. 4000 wilde dieren op (geen zwerfdieren) en het aantal op te vangen dieren groeit jaarlijks.

Het centrum ontvangt een vergoeding voor hun diensten van alle dertien gemeenten in de regio: Zaanstad, Oostzaan, Wormerland, Heemskerk, Beverwijk, Castricum, Uitgeest, Alkmaar, Velsen-Noord, Heerhugowaard, Heiloo, Uitgeest en Langedijk. Op dit moment verstrekken de dertien gemeenten geen uniforme vergoeding en is de vergoeding niet door alle gemeenten geïndexeerd. Wildopvang streeft naar een uniforme vergoeding (een vast bedrag per inwoner) met een jaarlijkse indexering.

5.4 Muskuseenden

De muskuseend of barbarie-eend komt al vele jaren voor in Oostzaan. In de geschiedenis geïmporteerd vanuit Zuid-Amerika voor zijn vlees en eieren en werd later gehouden door hobbyisten om zijn tamme en sympathieke karakter. Ook werden zij gebruikt voor plaagdierbestrijding. Zij eten van nature voornamelijk plantaardig materiaal en insecten. Teken, muggen, kakkerlakken, vliegen, mieren, sprinkhanen, kevers, maden en slakken staan allemaal op het menu. Het was dus een mooie aanwinst om een paar muskuseenden op je erf te houden. Oostzaan met zijn boeren erven in de natuur en vele watergangen, was voor de eend een uitstekend leefgebied. Het is dan ook vanzelfsprekend dat wanneer er een paar dieren ontsnapten, zij zich hier snel voortplantte. De dieren waren gedomesticeerd en door zijn vele functies geliefd bij de bewoners.

Een toenemende bouwdruk heeft over de jaren gezorgd voor een afname in leefgebied voor de eenden. Dit betekent een afname in schuillocaties en foerageergebieden en steeds vaker moeten zij straten en dergelijke gebieden oversteken om geschikte locaties te bereiken. Omdat zij al jaren bij de mensen op het erf wonen zijn zij ook niet bang voor mensen. De mensen in het dorp zijn zelf wel veranderd, omdat men is niet langer gewend is om naast deze dieren te leven. De eenden worden sneller storend gevonden als er wat vogelpoep ligt of wanneer zij om wat eten komen vragen. Als de mannetjes strijden om de vrouwtjes te versieren maken zij soms een blazend geluid, ook naar mensen. Men schrikt hier vaak van, al zal de eend niets doen.

Sinds korte tijd is er een omslag in hoe mensen kijken en omgaan met deze dieren. Het ging zelfs zo ver dat eenden bewust werden doodgereden. Het werd duidelijk dat dit niet langer zo door kon gaan. Een betrokken inwoner en de gemeente Oostzaan vormden een locatie waar de eenden veilig kunnen leven. Eenden die zich bevinden op locaties waar zij gevaar lopen worden nu verplaatst naar een geschikte opvanglocatie achter de Kerkstraat. Hier ligt een vijvertje en voldoende terrein waar de dieren kunnen scharrelen en in alle rust kunnen leven. De betrokken inwoner heeft met veel moeite, en met steun van de gemeente en vrijwilligers, dit terrein omgevormd tot een waar eenden paradijs. Wanneer mogelijk worden eenden weer in de gemeente op geschikte locaties teruggeplaatst.

5.5 Terugdringen verstening particuliere tuinen

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat het aantal bestrating in tuinen groeit. Het oppervlak dat groen is in particuliere tuinen is inmiddels afgenomen naar minder dan 39%. Dit heeft vele gevolgen voor de natuur, de leefomgeving voor mensen, de waterhuishouding en het klimaat. Voor wilde dieren betekent dit dat er steeds minder leefgebied is in bebouwde gebieden. Hele dorpen en steden worden ondoordringbare barrières welke dierpopulaties van elkaar scheiden. Het terugdringen van deze trend en het weer groen maken van deze oppervlakten is essentieel voor de natuur om ons heen.

Maatregel I

Het omvormen van een tuin naar een meer natuurvriendelijke omgeving zal uiteindelijk de keuze moeten zijn van de tuineigenaar. Hier is nog geen wetgeving voor. Door actief naar bewoners te communiceren over de schade die bestrating doet aan de natuur en ook de gevolgen op het klimaat wil de gemeente mensen stimuleren hun tuin groener in te richten.

6. Visserij

In de gemeente Oostzaan wordt zowel beroepsmatig als hobbymatig gevestigd. Net als bij landbouwdieren spelen tegenstrijdige belangen een rol wanneer het aankomt op dierenwelzijn. De beroeps- en sportvisserij is daar een voorbeeld van. Dierenwelzijnsorganisaties stellen dat sport- en beroepsvissen in strijd is met dierenwelzijn. De gemeente kiest er niet voor om sport- en beroepsvissen tegen te gaan, omdat de hengelsport, in tegenstelling tot andere vormen van jacht, een groot maatschappelijk draagvlak heeft en de gemeente bovendien zeer waterrijk van aard is. De gemeente kiest voor het verenigingsleven en belang van hengelsportorganisaties. De manier waarop gevestigd wordt en na de vangst met de dieren wordt omgegaan, is bepalend voor de mate waarin het welzijn van de vissen wordt aangetast.

Zowel de rijksoverheid als de belangenverenigingen hebben gedragscodes opgesteld om mogelijke schade aan vissen zoveel mogelijk te beperken. Sportvisserij Nederland, de Dierenbescherming en de Vissenbescherming zijn zodanig georganiseerd, dat zij op landelijk niveau met elkaar kunnen overleggen en discussiëren. De gemeente Oostzaan ziet daarom geen aanleiding om aanvullende regels op te stellen en neemt de genoemde aanbevelingen daarom niet over in de nota. Wel wil zij graag de hengelsport en de beroepsvisserijvereniging aanmoedigen om vanuit diervriendelijk oogpunt zo verantwoord mogelijk met vissen om te blijven gaan en hierover verplichte voorlichting en educatie aan leden te geven. Verder is er behoefte om vijfjaarlijks een overleg te houden met de Hengelsportvereniging Zaanstad en de beroepsvissers te overleggen om elkaar bij te praten over nieuwe ontwikkelingen en mogelijke knelpunten te signaleren.

7. Het trainen van dieren

Dieren worden al lang door de mens gebruikt voor allerlei doeleinden waarvoor een zekere training vereist is. In eerste instantie werden de dieren gebruikt ten praktische nutte van de mens: zij moesten werk verrichten. Later werden dieren gebruikt voor sport, hobby, het plezier en bij evenementen.

Visie gemeente op het trainen van huis-, hobby- en gebruiksdieren

De gemeente Oostzaan kent een aantal verenigingen waar dieren worden getraind.

Wat echter ontbreekt, is een algemene/uniforme gedragscode in de gemeente. Om het welzijn van de dieren bij de training goed te borgen, wordt voorgesteld een aantal normen te hanteren:

- Bij alle trainingen, sporten en werk voor (gezelschaps)dieren gaat de gemeente Oostzaan er van uit dat de criteria zoals de eigenwaarde met de integriteit en het respect voor dieren, de natuurlijke geaardheid met het natuurlijke soort specifieke gedrag, de gezondheid en het welzijn van de dieren gewaarborgd blijven;
- Dit vergt specifieke kennis over het (leer)gedrag van de dieren en over leermethoden. Een ieder die zich professioneel bezighoudt met het trainen van dieren (ook vrijwillige gedragsbegeleiders) dient te beschikken over voldoende, aantoonbare vakbekwaamheid;
- Dieren, die absoluut niet geschikt zijn voor training, sport of werk, mogen daarvoor ook niet gebruikt worden. Er mag geen dwang worden toegepast bij het trainen van dieren;
- Er dient met terughoudendheid en beleid gebruik gemaakt te worden van hulpmiddelen om dieren te trainen;
- Het tegelijkertijd inzetten van predatoren met hun prooidieren kan alleen als het zeer zorgvuldig en weloverwogen geschiedt en alternatieven ontbreken;
- Dieren die ongeschikt blijken of zijn geworden voor hun taak (b.v. politiehonden die niet slagen of dieren die niet (meer) voldoen aan een (top)sport prestatie), dienen goed gehuisvest te worden en eventueel begeleid.

8. Evenementen met dieren

Voor evenementen met dieren is in de gemeente Oostzaan een vergunning nodig. Het houden van evenementen waarbij dieren gebruikt worden is niet meer van deze tijd. Bij deze evenementen bestaat een grote kans dat het welzijn van het dier wordt aangetast, met name als er sprake is van een competitie-element. De gemeente voert een terughoudend beleid bij het afgeven van vergunningen op dit gebied.

De gemeente Oostzaan stelt als uitgangspunt dat evenementen diervriendelijk moeten zijn. Hierbij wordt verwezen naar paragraaf 1 “doelstelling en uitgangspunten”. Het gaat hierbij om de volgende aspecten:

- Dierenmishandeling is verboden;
- De dieren moeten op een respectvolle wijze worden behandeld.

Circussen

Circussen en korte baan draverij vormen een speciale categorie van evenementen met dieren. Het gebruik van wilde dieren in circussen is per september 2015 wettelijk verboden.

Kerststallen

In levende kerststallen worden levende dieren gebruikt, die gehuurd worden bij bijvoorbeeld een dierenverhuurbedrijf. Vaak is er sprake van een provisorisch, zeer beperkt onderkomen en voldoen de kerststallen niet aan veiligheidsnormen, waaronder die voor brandveiligheid. Daarnaast kan door de tijdelijke huisvesting moeilijk worden voldaan aan de behoeften van de dieren in kwestie. De dieren kunnen zich bijvoorbeeld niet op natuurlijke wijze gedragen en raken gestrest door omstandigheden zoals muziek, veel mensen, drukte en lawaai. De gemeente pleit ervoor dat mensen kiezen voor alternatieve kerststallen zonder levende dieren. Wanneer men desondanks kiest voor een kerststal met levende dieren, moeten er strenge voorwaarden gelden voor de huisvesting en verzorging van de dieren en moet het dierenwelzijn zijn geborgd.

Overig

Jaarlijks worden er tal van evenementen, zoals kermissen en braderieën, ‘opgeleukt’ met dieren. Dit met dierenwelzijnsproblemen en een hoop commotie tot gevolg. Voorbeelden hiervan zijn kamelen- en struisvogelraces, roofvogelshows en paardenmarkten. Ook op de kermis worden vaak dieren puur voor menselijk vermaak gebruikt. Te denken valt aan ponyritjes voor kinderen. Bij huwelijken worden sierduiven losgelaten, die vaak hun weg niet terugvinden, onderweg gewond raken of totaal uitgeput ergens aankomen. Al deze vormen van vermaak met dieren hebben ernstige gevolgen voor het dierenwelzijn. Vergunningen voor dit soort evenementen zouden niet verleend moeten worden. De Gemeentewet geeft de gemeente bevoegdheid om aanvullende regelgeving uit te vaardigen. De meest omvattende gemeentelijke verordening is de APV. Gemeenten hebben via de APV de mogelijkheid om specifieke aanvullende voorwaarden te stellen waaraan evenementen als roofvogelshows en paardenmarkten moeten voldoen. Deze hoeven niet per definitie betrekking op dierenwelzijn te hebben. Er kunnen ook aanvullende voorwaarden op het gebied van overlastbeperking en openbare veiligheid worden gesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving en sanctionering van overtredingen op basis van de APV. Het niet voldoen aan de voorwaarden van een verordening (een strafbaar feit) valt onder de zogenaamde overtredingen. Het is voor de gemeente handig om een bruikbaar en erkend handvat te hebben waarmee aanvullende voorwaarden op het gebied van dierenwelzijn kunnen worden gesteld. Voor paardenmarkten heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) een aangescherpt protocol beschreven. Dit is als handvat voor de gemeente bruikbaar in het APV. Voor evenementen die toegankelijk zijn voor publiek is tevens vaak een evenementenvergunning noodzakelijk. Hierin zijn randvoorwaarden opgenomen waaronder de activiteit mag worden gehouden. Ook hier is de gemeente verantwoordelijk voor handhaving en sanctionering.

9. Uitvoeringsplan

Actie	Doel	Gereed
Mensen stimuleren hun kat te laten chippen	Stimuleren chipacties	Q3 2021
Het verspreiden over de correcte wijze verzorging dier	Tegengaan dierenleed exoten	Q3 2021
Aanpassen openbaar groen ter bevordering wilde dieren.	De openbare ruimte van de gemeente natuurvriendelijker maken.	Al verankerd in meerdere beleidstukken
Opstellen beleid diervriendelijke toepassingen gemeentegebouwen.	Bebouwde gebieden natuurvriendelijker maken.	2022
Opstellen regels diervriendelijke maatregelen overlast wilde dieren.	Minder schade doen aan wilde dieren bij bestrijding overlast.	Q3 2021
Actief communiceren naar bewoners over terugdringen verstening tuinen.	Bebouwde gebieden vriendelijker maken voor wilde dieren.	Q3 2021

10. Wetgeving

Sinds de vaststelling van de vorige nota dierenwelzijn is de landelijke wetgeving op het gebied van dierenwelzijn en natuur sterk veranderd. Veel Nederlandse wetgeving komt voort uit Europese wetgeving. Deze veranderende wetgeving heeft gevolgen voor de gemeente Oostzaan als het gaat om de taken die de gemeente heeft op het gebied van dierenwelzijn.

10.1 Wet dieren

Het belangrijkste landelijke wettelijke kader voor dierenwelzijn is de Wet dieren (2013) met bijbehorende Besluit houders van dieren, Besluit gezelschapsdieren en Besluit diergeneeskundigen.

Zoals eerder besproken worden in deze wet de intrinsieke waarden van dieren vastgesteld. Daarnaast is het ook verboden dieren te doden of een dier als prijs, gift of beloning uit te reiken. De overheid kan situaties, voorwaarden, plaatsen of diersoorten aanwijzen waarbij deze verboden niet van toepassing zijn.

Nieuw in het Besluit van dieren is de Huis- en hobbydierenlijst (positieflijst). Niet alle dieren zijn geschikt als huisdier. Sommige dieren kunnen ziektes overdragen, hebben bijzondere of ingewikkelde verzorging nodig of zijn gevaarlijk. Daarom wordt gewerkt aan een Huis- en hobbydierenlijst, vroeger de positieflijst genoemd. Hierin worden de soorten genoemd die wel als huisdier gehouden mogen worden. Er wordt eerst gewerkt aan een zoogdierenlijst, welke later opgevolgd zal worden door een lijst voor vogels, reptielen en meer. Deze lijst was om redenen in 2015 afgekeurd en is al schrijvende dit stuk nog niet van kracht. Verwacht wordt dat deze in 2021 in werking zal treden.

De gemeente heeft medebewindstaken op basis van de Wet Dieren. In artikel 2.2, 2.11-2.15, 3.5, 5.8 en 5.13 staat regelgeving ten aanzien van wedstrijden en de preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten waar de gemeente een taak bij kan hebben.

10.2 Wet Natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is in 2017 in werking getreden en geeft het wettelijke kader voor de bescherming van in het wild levende dieren. Het gaat hierbij vooral om dieren die vanuit internationale afspraken beschermd moeten worden. Voor overige soorten is er een basisbeschermingsregime en een zorgplicht. De provincies hebben de plicht om een eigen natuurbeleid vast te leggen en faunabeheerplannen op te stellen.

Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wet natuurbescherming is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen. Dit geldt uiteraard ook voor de gemeente. Inheemse vogels die overlast veroorzaken in een woonwijk mogen niet zomaar verdreven worden. De Wet natuurbescherming geeft dus duidelijk aan wat de gemeente wel of niet kan doen als het gaat om in het wild levende dieren.

De Wet Natuurbescherming zal in 2021 opgaan in de Omgevingswet.

10.3 Provinciale regelgeving

Beleidsregels Kwaliteit Opvang Diersoorten

Gewonde hulpbehoevende inheemse diersoorten mogen alleen opgevangen worden door opvangcentra die op grond van de Wet Natuurbescherming een ontheffing hebben van de provincie. Deze opvangcentra moeten voldoen aan de Beleidsregels Kwaliteit Opvang Diersoorten. Deze beleidsregels bevatten diverse kwaliteitseisen waaraan opvangcentra van dieren moeten voldoen, zoals eisen met betrekking tot de kwaliteit van de verzorging en hygiëne. Deze opvang is er altijd op gericht om de dieren zo spoedig mogelijk weer uit te zetten in de vrije natuur en kan gezien de verplichte ontheffing niet door particulieren worden uitgevoerd.

Faunabeheer

Faunabeheer is een provinciale bevoegdheid. Volgens de Wet natuurbescherming geeft de provincie onder meer ontheffingen en vrijstellingen af aan verschillende faunabeheereenheden in de provincie. In deze beheereenheden zijn de jachthouders (grondeigenaren) verenigd. De jachthouders mogen het jachtrecht afgeven aan derden of zelf jagen, binnen de door de provincie vastgestelde kaders voor de desbetreffende faunabeheereenheid. Een wildbeheereenheid (WBE) is een vereniging van plaatselijke jachtaktehouders, grondgebruikers, terreinbeheerders en anderen. De Faunabeheereenheid werkt nauw samen met de Noord-Hollandse wildbeheereenheden. Oostzaan valt binnen de WBE Zaanstreek e.o.

10.4 Gemeentelijke taken

Zorgplicht van de burgers

Iedere burger heeft op grond van de Wet Dieren en de Wet Natuurbescherming een zorgplicht voor dieren. De handelingen die dieren kunnen schaden, voor zover mogelijk, zijn niet toegestaan of moeten worden beperkt. Ook is het voor iedereen verplicht een dier in nood te helpen en dat het verboden is een dier van de nodige zorg te onthouden. Burgers mogen in het wild levende dieren niet storen, met uitzondering van gewonde of zieke dieren die zij moeten helpen.

Het is van belang dat de gemeente hierop ook handhaaft.

Wettelijke verplichtingen van de gemeente

De gemeente heeft, naast de zorgplicht die voor iedereen geldt, ook de volgende (wettelijke) taken:

1. Opvang en vervoer gevonden dieren (Burgerlijk Wetboek);
2. Opvang en vervoer dieren bij b.v. huisontruiming (Algemene wet bestuursrecht);
3. Ondersteuning brandweer en politie bij calamiteiten (Wet Veiligheidsregio's);
4. Opvang en vervoer in het wild levende dieren (Wet Dieren en Wet Natuurbescherming);
5. Afgeven vergunningen (Wet ruimtelijke ordening);
6. Vuurwerk-vrije zones en vuurwerkverbod;
7. Destructie kadavers (Wet dieren).

Deze taken zullen hieronder verder worden toegelicht:

Ad 1. Opvang en vervoer gevonden dieren (Burgerlijk Wetboek)

In artikel 8 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek (boek 5) is vastgelegd dat een gevonden dier (die vermoedelijk een eigenaar heeft) onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Zo staat er:

“Indien een dier wordt gevonden, is de burgemeester na verloop van twee weken, nadat het dier door de gemeente in bewaring is genomen, bevoegd het zo mogelijk tegen betaling van een koopprijs, en anders om niet, aan een derde in eigendom over te dragen. Mocht ook dit laatste zijn uitgesloten, dan is de burgemeester bevoegd het dier te doen afmaken. De termijn van twee weken behoeft niet te worden in acht genomen, indien het dier slechts met onevenredig hoge kosten gedurende dat tijdvak kan worden bewaard, of afmaking om geneeskundige redenen vereist is.”

De gemeente heeft dus de wettelijke verplichting om gevonden zwerfende dieren 14 dagen voor de eigenaar te bewaren. Wanneer de eigenaar zich niet binnen deze termijn meldt, wordt de gemeente officieel de eigenaar van het dier. De gemeente mag vanaf dit moment ook bepalen wat er met dit dier gebeurt. Bij voorkeur draagt de gemeente het via een officiële eigendomsoverdracht over aan een dierenopvang en staat daarbij het juridisch eigendom af aan de opvang. Een dergelijke opvang kan vervolgens voor herplaatsing zorgen bij een nieuwe

eigenaar. In de periode dat het dier door de gemeente wordt 'bewaard' is de gemeente verantwoordelijk voor alle kosten voor verzorging en vervoer. Wanneer de originele eigenaar zich binnen 14 dagen meldt, of wordt gevonden, zijn de gemaakte kosten voor rekening van de originele eigenaar van het gevonden dier. Wanneer de eigenaar weigert aan deze kosten te voldoen, dan vervalt na een maand het eigendom van het dier en wordt het dier weer eigendom van de gemeente of de opvang.

Ad 2. Opvang en vervoer dieren bij b.v. huisontruiming (Algemene wet bestuursrecht)

Gemeenten kunnen bestuursdwang toepassen voor het meevoeren en opslaan van daarvoor vatbare zaken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de volgende mogelijke situaties:

- Huisontruiming;
- Huiselijk geweld;
- Arrestatie of (gedwongen) opname van de eigenaar.

Bij huisontruiming is het mogelijk dat dier(en) worden aangetroffen. Bij een huisontruiming dient de bewoner in eerste instantie zelf zorg te dragen dat de dieren uit huis worden geplaatst. Indien er geen bewoner aanwezig is zal de gemeente verantwoordelijk zijn voor de correcte verzorging, vervoer en opvang van het dier, maar blijven de dieren eigendom van de eigenaar. Voor het dier heeft de gemeente een bewaartermijn van maximaal 13 weken en in die tijd kan de eigenaar het dier ophalen tegen betaling van de gemaakte kosten. Wanneer de eigenaar weigert aan deze kosten te voldoen, dan vervalt na een maand het eigendom van het dier en wordt het dier weer eigendom van de gemeente of de opvang. Indien de eigenaar niet wordt gevonden kan het dier herplaatst of verkocht worden.

In het geval van een gedwongen opname, arrestatie of huiselijk geweld is het van belang dat gehouden dieren worden opgevangen of herplaatst. In eerste instantie dient de eigenaar zelf opvang te regelen voor de dieren. In sommige gevallen is het mogelijk dat de eigenaar weigert mee te werken of niet in staat is zelf actie te ondernemen. Een juiste beoordeling en passend optreden van BOA's en dierenagenten is hierbij essentieel. De intrinsieke waarden, vastgesteld in de Wet dieren, mag niet geschaad worden. Een opsporingsambtenaar van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID), de politie of de douane neemt een dier in beslag of in bewaring. Dit doet hij pas als duidelijk is dat de eigenaar van een dier de regels voor dierenwelzijn overtreedt. De gemeente heeft hierbij een faciliterende rol.

Ad 3. Ondersteuning brandweer en politie bij calamiteiten (Wet Veiligheidsregio's)

Volgens artikel 2 van de Wet veiligheidsregio's is het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) belast met organiseren van brandweertzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De burgemeester heeft het opperbevel over de brandweer en het college van B&W moet minimaal elke vier jaar doelen opstellen voor brandveiligheid. Volgens artikel 3, lid 1, onderdeel b van de Wet veiligheidsregio's moet de brandweer bij haar taken zorgen voor de veiligheid van mens én dier. De Dierenbescherming kan zowel ter plekke als telefonische ondersteuning bieden aan overheidsdiensten zoals politie en brandweer.

Om naast het welzijn en de veiligheid van mensen, ook die van dieren te waarborgen in het geval van een ramp, is het belangrijk dat de gemeente in haar rampenbestrijdingsplan maatregelen opneemt voor de veiligheid van alle (gehouden) dieren. Speciale aandacht kan worden geschonken aan het redden van grote dieren, zoals paarden en koeien. Wanneer deze dieren in een noodsituatie verkeren, is voor het redden vaak specifieke ervaring en kennis nodig. De brandweer kan hier tijdens oefeningen extra aandacht aan besteden.

Ad 4. Opvang en vervoer in het wild levende dieren (Wet Dieren en Wet Natuurbescherming)

Vanuit de Wet Dieren en de Wet Natuurbescherming geldt er een algemene zorgplicht voor een ieder voor in het wild levende, inheemse diersoorten. Het opvangen van dergelijke dieren mag alleen indien een instantie een ontheffing heeft verkregen op grond van de Wet Natuurbescherming en kan daarom niet door particulieren worden uitgevoerd. In het algemeen nemen gemeenten deze zorgplicht op zich, al heeft de gemeente op basis van het Burgerlijk Wetboek geen plicht ten aanzien van deze dieren. Deze opvang is er te allen tijde op gericht om de dieren zo spoedig als mogelijk weer uit te zetten in de vrije natuur.

De wet- en regelgeving is voor gemeenten belangrijk. Op grond van de Wet Natuurbescherming moet bij alle ruimtelijke ingrepen expliciet rekening gehouden worden met de aanwezige beschermde planten en dieren. Voor een aantal soorten geldt een algemene vrijstelling, voor andere soorten geldt een vrijstelling onder voorwaarde van een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Zo heeft Rijkswaterstaat een gedragscode opgesteld voor het onderhoud aan de bermen van de rijkswegen, en het Bosschap heeft dit gedaan voor het beheer van de bossen. De zorgplicht blijft echter gelden. Aan beschermde soorten planten en dieren en hun leefgebieden mag geen onnodige schade worden toegebracht.

Ad 5. Afgeven vergunningen (Wet ruimtelijke ordening)

Op grond van de Wet natuurbescherming moet bij alle ruimtelijke ingrepen expliciet rekening gehouden worden met de aanwezige beschermde planten en dieren. Veel activiteiten zowel in beschermde gebieden als erbuiten kunnen schade doen aan beschermde natuur. Activiteiten die mogelijk schade kunnen veroorzaken dienen getoetst te worden via een natuurtoets. De initiatiefnemer van de ontwikkeling is verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat deze toets wordt uitgevoerd. De provincie is het bevoegde gezag en de omgevingsdienst zal een dergelijke natuurtoets controleren. De gemeente dient bij een vergunningsaanvraag te controleren op volledigheid van de aanvraag, een dergelijke natuurtoets dient dus toegevoegd te zijn bij de aanvraag indien nodig.

De gemeente geeft ook vergunningen af als het gaat om het uitbreiden van veestallen, schuilstallen of het houden van evenementen met dieren. In de bestemmingsplannen en de omgevingsvisie staat welke activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Bij de vormgeving van deze plannen en visies is het van belang dat de gemeente kijkt wat de gevolgen zijn voor dieren. Activiteiten die mogelijk de intrinsieke waarde van de dieren schaden, die in de Wet dieren staan vastgesteld, moeten niet worden toegestaan.

Op grond van artikel 174 van de Gemeentewet is de burgemeester belast met het toezicht op ‘openbare samenkomsten en vermakelijkheden’. Dit raakt aan aspecten van openbare orde en veiligheid, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. De gemeente Oostzaan heeft deze bevoegdheid nader uitgewerkt in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en heeft ook beleidsregels opgesteld voor evenementen. In de APV van de gemeente Oostzaan is opgenomen dat het verboden is een evenement te organiseren zonder vergunning van de burgemeester. De burgemeester moet toestemming geven voor het organiseren van evenementen ook wanneer daar dieren bij betrokken zijn. De gemeente beoordeelt de aanvraag voor de vergunning en kan een evenement weigeren of voorschriften opstellen.

Ad 6. Vuurwerk-vrije zones en vuurwerkverbod

Evenementen waarbij vuurwerk wordt afgestoken, kunnen mogelijk negatieve gevolgen hebben voor dierenwelzijn. Sinds oudjaar 2019 heeft de gemeente de bevoegdheid gekregen vuurwerk te verbieden. De internationaal gedragen vijf vrijheden voor het dierenwelzijnsbeleid, opgenomen in de Wet dieren, stellen dat: *“Dieren zijn gevrijwaard van angst en chronische stress”*. Het is dan ook niet raar dat veel gemeenten vuurwerk-vrije zones hebben rondom asielen, opvangcentra, stallen en andere locaties waar grote groepen dieren gehouden worden die mogelijk veel stress ervaren door vuurwerk. Ook wordt er steeds meer door gemeenten gesproken over een geheel vuurwerkverbod. De gemeente Oostzaan heeft een verbod op particulier gebruik van vuurpijlen en knalvuurwerk. Op dit moment is er nog geen vuurwerk-vrije zone in Oostzaan, maar dit is wel mogelijk. Als er extreme overlast is van het afsteken van vuurwerk op een specifieke locatie, dan kan het college die locatie aanwijzen als vuurwerk-vrije zone. Denk bijvoorbeeld aan verzorgingshuizen, kinderboerderijen en dierenasielen.

Ad 7. Destructie kadavers (Wet dieren)

De wettelijke taken van de gemeente met betrekking tot kadavers, cq. om te zorgen dat er geen dode dieren in de openbare ruimte blijven liggen zijn vastgelegd in de Wet dieren. Deze staan beschreven in artikel 3.4 en 3.5. Hierbij heeft de gemeente de taak dode dieren te verwijderen uit de openbare ruimte en deze op correcte wijze te af te voeren en over te dragen aan een ondernemer wiens werkgebied het is kadavers te verwerken of te verwijderen.